

Nr 350

Av herr Eliasson i Stockholm, om bättre skydd för den enskilde mot offentlighet av menliga uppgifter i personundersökning i brottmål.

Enligt lagen den 28 maj 1937 om allmänna handlingar får t. ex. handlingar rörande polismyndighets och åklagares verksamhet icke utlämnas, såvida skäligen kan befaras att utlämnandet skulle vara menligt för enskild person. Bestämmelsen har ansetts innebära, att förundersökningsmaterialet i princip betraktas som hemligt intill dess beslut om åtal fattats. Har förundersökningsmaterialet omfattat utredning dels av gärning som lett till åtal, dels av gärning som t. ex. på grund av brist i bevisning icke lett till åtal, har kravet på sekretesskydd för den icke åtalade delen principiellt ansetts kräva att denna icke skall inflyta i det till domstolen ingivna offentliga protokollet. Givetvis får det heller icke innehålla utredning mot annan misstänkt person, som icke åtalats.

Den i samband med undersökning om villkorlig dom upprättade s. k. personundersökningen är däremot i princip att betrakta som en offentlig handling. Detta trots att här ofta förekommer menliga uttalanden såväl om den tilltalade som om saken ovidkommande personer. Här förekommer t. ex. upplysningar om anhörigas kriminalitet och psykiska sjukdomar eller defekter. Ofta kan man påträffa nedsättande upplysningar om den tilltalades eller anhörigas karaktär och förståndsutveckling. Ibland förekommer påståenden om brott eller uttalade misstankar om brott, vilka icke omfattas av stämningen i målet. Enligt 6 § lagen den 18 juni 1954 om personundersökning i brottmål kan domstolen visserligen förordna, att personundersökningen skall handläggas inom stängda dörrar. Sådant tillvägagångssätt är emellertid begränsat till att det är till avsevärt men för den tilltalade eller annan att förhållandet i följd av rättegångens offentlighet vinner spridning. I praktiken torde det vara ganska sällsynt, att personundersökningen föredrages inför stängda dörrar. Dessa offentliga uppläsningar av allehanda intima sakuppgifter och värdeomdömen om den tilltalade och hans anhöriga ger ofta närmast ett pinsamt intryck.

Övervägande skäl synes tala för att personundersökningen med hänsyn till den allmänna karaktären av där lämnade uppgifter, liksom läkarutlåtande, bör vara en icke offentlig handling. Tillräcklig anledning varför man — till skillnad från vad som gäller i sekretesslagen — i lagen om personundersökning skall kräva, att menet för den tilltalade skall vara »avsevärt» för att personundersökningen skall föredragas inför stängda dörrar

synes icke föreligga. Kravet på avsevärt men synes helt oförklarligt då det gäller men för person, som icke är åtalad.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte föreslå lagändring syftande till bättre skydd för den enskilde mot offentlighet av menliga uppgifter i personundersökning i brottmål.

Stockholm den 26 januari 1958

Lennart Eliasson